

ДОБРУДЖАНСКИ ГЛАСЪ

DOVRUDJANSKY GLASSE

ОРГАНЪ НА ВЪРХОВНИЯ ДОБРУДЖАНСКИ КОМИТЕТЪ.

— Урежда редакционенъ Комитетъ —

Единъ брои 20 ст.

Телефонъ на редакцията № 368.

АБОНАМЕНТЪ

ЗА БЪЛГАРИЯ 1 ГОДИШНО 10 ЛЕВА.
6 МЪСЕЦИ 12
ЗА СТРАНСТВО 1 ГОДИНА 40

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ се плаща по споразумение.
АДРЕСЪ: В. ДОБРУДЖАНСКИ ГЛАСЪ — ПЛОЩАДЪ
ОТЪ ЧЕРНА ДЖАМΙΑ № 3. 0000
ИЗЛИЗЛ ВТОРНИКЪ И ПЕТЪКЪ
РЪКОПИСИ НЕ СЕ ВРЪЩАТЪ

Д-р. Георгиевъ.

КАКВИ СЪМ ТЪ?

Оня денъ ние дадохме извадка отъ статията на Сухомлинъ въ социалистическия в. „Людските“ за Бесарабия, Полша и Украйна.

България е доволна отъ прѣдѣлката на руския социал-революционеръ. Защото, чрезъ нея се дава възможностъ на Европа и Америка да хвърли погледъ къмъ странитѣ, които изнемогватъ подъ лапите на ромжнската олигархия. За послѣдната, впрочемъ, писа и г. Кр. Царевъ въ „Свободна България“ прѣзъ 1906 г. Талантливиятъ публицистъ ни поднесе на французски своята „Болярска Ромжния“, която на врѣмето си повдигна голѣма буря отъ негодувание въ всички културни страни.

Ние, които прѣзъ 1913 год. изпитахме ромжнското „приятелство“, което се прояви въ форми на грабежъ, безчинства и мародерство срѣщу женитѣ, старцитѣ и дѣцата, ние които и днесъ, както и въ миналото, срѣщаме хилядитѣ добруджански бѣжанци, оставили скъпи бащини огнища, челядъ и имотъ, ние имаме всичкото основание да протестираме, че въпрѣки Солунското примиріе, ромжн. войсковичасти нахлуватъ изъ Добруджа, грабятъ, арестуватъ и безчестятъ населението, плячкосватъ и отвлечатъ имотитѣ му... И всичко това става въ моментъ, когато въ България има чужда окупационна властъ, когато ние сме изолирани, когато добруджанскитѣ робѣ е прѣградна отъ страдания, сълзи и викове за помощъ, когато сждбата на народитѣ се тразира отъ Версайския трибуналъ.

Какъ трѣбва да се охарактеризира повелението на ромжнската олигархия, което, въпрѣки моралъ, право и общочовѣшки закони, третира Добруджа като своя собствена мушия, а населението и като диво африканско плѣме?

казания. Нима тѣ ще се изплъзнатъ отъ ржцѣ на ония, които днесъ държатъ сждбата на народитѣ? Страшно би било да се помисли. Защото оня, който толерира хайдутитѣ, ще излѣзне, че самъ упражнява това вѣнание. Срѣденъ пѣтъ нѣма.

Е добръ, за Унгария ромжнскитѣ съюзници си казаха думата: тѣ прѣдложиха Ромжния да изтегли войскитѣ си. Защото „шампионътъ“ на изтокъ не можеше да бѣде търпянъ не само отъ малжаритѣ, чиято съвѣсть бѣ потресена отъ шуротитѣ на Бела Кунъ; Ромжния възмути съ грабежитѣ си и ония, които и пошушваха за иде въ Унгарию, да не се сполви съ болшевицката опасностъ.

Опиянена отъ успѣхитѣ си, тя окупира и Добруджа. Какво става тамъ, мажнчо се подава на оцѣнка. Но нѣма ли да се иска смѣтка за всичко? Сигурно.

Добруджанци искатъ анкета по извършеното до сега въ Добруджа отъ ромжнскитѣ бандити. Тѣ ще я иматъ, въпрѣки диверсиитѣ на една прѣстѣпна властъ, която ревниво отклонява общественото мнѣние на Европа чрезъ ежедневни измислици и кроежи. Добруджанци искатъ свободата и независимостта си. Ако дивитѣ плѣмена прѣдвѣиха това искане и пледирахъ каузата на своята независимостъ, защо на Добруджа да не се падне сждбата възможностъ?

Добруджанскитѣ синове и дѣщери искатъ да заживѣятъ свободно, да се прѣпадатъ на мирнитѣ си занятия.

мажнската джанци искатъ да бждатъ изслушани. Защото тѣ сж, които ще поднесатъ обвинителния актъ противъ похитителитѣ на тѣхната свобода, имотъ и честъ. Добруджанци не искатъ повече отъ това.

Ще го получатъ ли? Да се надѣваме на собственитѣ добруджански сили и на всички, които дѣйствително скъпятъ свободата и независимостта на малки и голѣми народи.

Сѣлзитѣ на Добруджа.

Бжанецъ ни пише:

Добруджанецътъ, който не се срамува да се нареже българинъ, когато бѣли сърцето, когато чуе укори противъ българщината, слѣдъ 4 годишни карнави борби за обединение, отъ мѣсци изнемогва въ черна прокула край северната граница на родината, сгукайки вѣки денъ по: страшни и потеряни картици на извършени злодѣи отъ ромжнския жандармъ и въ невинитѣ дѣцата и старици, останали да пизнатъ горчината чаша на страданията, понеже не смогнаха да избѣгатъ при намѣстнието на ромжнската военна и гражданска властъ.

Убийства, грабежи, изнудвания, безчестия. Това сж „културнитѣ“ сѣдства, съ които се души българинътъ въ Добруджа.

Кой може да помогне днесъ на бжанци въ робство добруджанецъ? Кой може да изцѣри утрѣ ранитѣ му отъ извержѣния на робството? Свободнитѣ нѣтъ — българинъ, нѣма гласъ; само сѣрбъ, грѣци и режани прѣдѣлватъ прѣдъ великия сждъ, като варваринъ, вѣрѣтъ „културнитѣ“ балканци, който часъ по-скоро трѣбва да се намете отъ лицето на земята, но неже не заслужава да живѣе и дыша свободно; или часъ по-скоро да се закачатъ вериги върху шията му, за да не може да вдигне глава за много години.

Сипитѣ, които съставляватъ великия сждъ и коватъ сждбата на народитѣ въ Парижъ, сж изпратили свои прѣдставители между българщината по цѣла полуостровъ, но тѣзи съглашенски прѣдставители не могатъ да смогнатъ въ толкова кратко врѣме да разнедрятъ отвратителнитѣ клѣвети, съ които ботрупанъ горкия, затворенъ въ черупката си, българинъ, макаръ и съ редъ факти да се доказва, че българинътъ е невиненъ, некрѣвъ и заслужава да събере своитѣ ници, разпишени въ по-голѣмата частъ на Балканския полуостровъ, въ едно цѣло.

Кой другъ би податъ ръка на божитѣ създания въ Добруджа, когато силнитѣ на деня съ заблудения прѣдъ-миротворцитѣ, окачатъ трѣпещи вѣнѣци на добруджанеца и го водятъ къмъ Голгота?

Нашитѣ просъзери очи сж обърнати къмъ Парижъ и отъ тамъ чакаме, да се иззастанови царството божие, заедно съ цеговата правдъ; за да може и многостраданиятъ и покрантъ добруджанецъ да едѣно подъ ефиката на свободата, която сега е коко за малки и голѣми народи. Нарпжъ трѣбва да познае религията, на която служи; Парижъ трѣбва да роди правда; иначе, разкъсана България, спометъ ѝ, раздѣдени като роби на сѣдѣтитѣ ѝ, трѣбва да извикатъ: „Излизайте мртви, да влизаме живи“. И тога трѣбва да направитѣ слѣдъ 2,000 години отъ появяването на учението за братството и равенството, на което учение е поклонникъ и Парижъ.

Ярдѣски.

— Първата длъжностъ на добрия гражданинъ е да бѣде полезенъ на близкитѣ си. —

Боръ Андреевъ

Добруджа агонизира!

— Косата настрахва, трѣпки лаятъ по снагата, сърдцето се свива отъ болка, отъ воплитѣ и стенанията, които долитатъ до насъ отъ агонизираща Добруджа. Подхвърлено на най-жестоки патезания, добруджанското население въ прѣдметитѣ си часъ, апелира къмъ Версайския сждъ за правда и състрадание.

Печувани невиджани до сега страдания — продуктъ на режима на ромжнската администрация, днесъ ние ги выждаме въ изнемогващата вече Добруджа!

Ромжнската властъ въ Квадрилатера взима населението отъ пливитѣ и го напраща да копае, тропи камъни, да прѣнася съ кѣлитѣ и гърбоветѣ си строителенъ материалъ, за направата на погранични постове и шосета.

При окупицията на Квадрилатера въ 1913 год., ромжнската армия пуцне на паван конетѣ и добитѣка си въ непокорѣнатитѣ и неподкорѣнатитѣ но неовършани ниви. По сега какво правятъ тѣ?! — Обезлюдяватъ Добруджа, та въ случай че Конференцията рѣши да прѣбѣне до прѣтѣкане плебисцитъ въ Добруджа, да не може да се чуе гласъ на населението, което апелира за свободата и независимостта ѝ.

Добруджа прѣдставлява една цѣлостъ съ своя история.

Ней би трѣбовало да се даде правото да се самоуправлява.

Ние виждаме какъ убиецъ въ нѣкоя държава бѣла окованъ въ вериги и сждѣтъ, само затова, защото е отнелъ живота на единъ човѣкъ; но какво сж направили сега на Ромжния, която отнема живота на пѣлъ единъ народъ?

По поводъ на какво ромжнската администрация произволно още съ живота и изгота на добруджанския народъ? Или затова, защото не е отъ ромжнски произходъ, или защото не може да се хвърли въ обитаята на цокейска Ромжния?

Въ настоящия мѣстъ, когато малки и голѣми народи разгласяватъ радостна вѣсть, че Версайлъ дарява свобода на народитѣ, Добруджа издѣхва подъ ромжнския бичъ. Тя прѣтѣга ръцѣ за помощъ и избавление.

Какво ще ѝ даде Конференцията? Дванадесетитѣ часъ е насталъ.

Добруджанскитѣ народъ прѣживява послѣдни минути. Дали ще оварятъ дѣкаритѣ отъ Версайлъ да му повратъ живота?

**Добруджанци,
Четете и разпространявайте
вѣстникъ Добруджански
Гласъ, защитникъ на
вашата кауза.**

— Политическото, грабежа и зомунитѣ сж били и си оставатъ присми, които характеризиратъ не сѣдѣта на правото, а правото на силата. —

Изъ страданията == == на добруджанци.

Габррадъ.

Пристигналият тукъ на 4 того бѣжанецъ Янко Илиевъ, отъ гр. Добричъ, Кара боклукъ махле, разправя следното:

На 28-VIII т. г. бѣхъ арестуванъ отъ ромънскитѣ жандарми за да подпиша една декларация, че ромънскитѣ цари е добъръ и не живѣя подъ негово властѣ. Арестуванъ бѣхъ въ добричкия затворъ съ 18 души, между които сѫ и следнитѣ ми познати лица: Димитър Георгиевъ отъ с. Богданъ Кюи; Матей Стефановъ отъ с. Ай Орманъ; Георги Цонковъ отъ с. Чобанъ Кююу и Христо Минчевъ отъ с. Касъмъ Кюю — добричлици. Всички бѣхъ спрѣдени за изпращане въ Молдава. Но втория денъ дъреха машинистъ за върбачки и азъ се обадихъ за такъвъ и въ събота вечерята, като видѣхъ, че стражарятъ заспа, избѣгахъ въ България.

Ромънскитѣ отъ увързаната храна на върбачкитѣ даватъ 8 на сто на собственика, а останалото 92 рекупиратъ и изнасятъ за Черна-вода.

Слѣднѣтъ сѣбарятъ всички построени паметници, като например: утѣна на убитото момче отъ с. Ай-Орманъ; на Тони х. Василевъ отъ с. Касъмъ Кюю — добричлици и др.

К.

Кеманларъ.

На 5 и 6 т. м. едно ромънско войсково отделение, доникойки се отъ Силистра южно къмъ границата, пристига въ с. Усулкой. Отъ тамъ и отъ с. Аккадидаръ, се разпрѣдѣлятъ на малки групи изъ селата около границата: Чирекчий, Рахманъ Аникларъ, Омуркой, Докчедаръ, Ташли махле и др.

Намежду тия войници има мнозина въ българска военна униформа. Въ Чирекчий сѫ стоварили картечници. Ромънскитѣ издадоха наредба къмъ селянитѣ, съ слѣдното съдържание:

1) Всичкиятъ работенъ — въретачъ, добитъкъ да бѣде на рѣцѣ — безъ да се пуска на паша въ полето; 2) Въ будний, че се поискатъ, колата да бѣдатъ вървѣщи; комуто липсватъ добитъци, ще отговаря съ главата си; 3) Всичко изливно производство ще бѣде изкупено и превозено въ Силистра. На Михо Тодоровъ отъ сѣщото с. Чирекчий е нанесенъ побой. Битъ е и майка му Елена Тодорова, 50 годишна. Заставили ги да натоварятъ каруцата съ сѣ жито и я откарвали къмъ Силистра. Отъ сѣщата къща сѫ взети: 3 кокошки, масло и картофи.

Отъ Бейсули (Мабановъ отъ сѣщото село) сѫ взети 2 овце, за които не сѫ заплатили нищо.

Отъ с. Рахманъ Аникларъ сѫ хванали жители Гаджъ Хасанъ, и сѫ го съспенали отъ бой. Причината да го биятъ е била, че ходилъ въ България.

Ромънскитѣ заявиха на всички да си приготвятъ пари за бирника. Въ много села сѫ плъзнали закупувачи на добитъкъ и го обиратъ. — Паселенето трѣбне прѣдъ сѣрашния ужасъ, че го чакатъ дни на страшни бѣдствия и терза.

Въ с. Кеседжикъ (куртбунарско) ромънскитѣ жандарми заловили жителя Колю Каракашевъ, когото обвиняватъ, че водѣтъ българската каналерия прѣзъ 1916 г. Това плоско обвинение едно е само въ веригата за да тероризиратъ населението. Вързватъ го и оставятъ стражаръ да го пази. Другъ стражаръ заставя сина на вързания да върже каруцата, за да ги закара въ Добричъ, но отиватъ прѣдварително да нанесатъ трѣва. Срѣщатъ селянина Василъ Мечкадаръ. Стражарятъ го задва, връзва го и върже сѣ черо. Останалиятъ стражаръ — пазачъ застана. Колю Каракашевъ избѣга. Изгизватъ сѣмейството му. Синътъ Владимиръ Колевъ и той избѣга и така тѣ се отърватъ, но женитѣ и дѣцата имъ изстрадали много за тѣхъ. Грозенъ е животътъ въ Добруджа, а теглятата перо не ги дови.

Куртбунаръ, 3. IX. 1917 г. А. П. К.

С. Кочиларъ, силистренско. На 22-VIII в. г. Пристигна една команда отъ 18 човѣка ромънски, събра женитѣ на всички бѣжници, а именъ: Митана Юрданова, Марина Димитрова, Калина Димитрова и Тодора Илиева, слѣдъ като сѫ били най-немощни, че мъжетѣ имъ били въ гората, а въ смѣнитѣ тѣ сѫ полицейски стражари въ гр. Варна, тритѣ освободи, а Калина Димитрова задържа и сѫ нея сѫ се гаврили всички подъ редъ до сутринята, тя и до днесъ лежи на постеля и надали ще оживѣе. Женитѣ сѫ посочили отъ Георги Д. Чауца и Ташли Мустафа отъ сѣщото село.

Сѣщата команда е заминала за с. Тойчи и тамъ събрала всички мъже. Били ги сѣщо подъ редъ подъ прѣдлогъ, че като сѫ се върнали отъ фронта по домоветѣ си дошли съ оръжия; отъ тѣхъ сѫ най-много бити: Георги Стояновъ, Борисъ Анастасовъ, Георги Митевъ, Анастасъ Христовъ и Ангелъ В. Попришковъ е битъ на 3 пѣти. Последниятъ се сѫ оплакалъ на

комисариатѣтѣ въ гр. Силистра, но не е обърнато внимание на оплакването му.

Слѣдъ освобождаването на мъжете, сѣбиратъ женитѣ на бѣжанцитѣ, разпѣдѣляватъ и арестовали ги. Коля Поповъ се е застъпилъ и ги е освободилъ отъ гавра и бой. За оръжието сѫ посочвали братя Колю и Христо Вълчеви отъ с. Село, че въ Панаютъ Добревъ имало 60 пушки и 2 картечници, Панаютъ е битъ до смъртъ.

Това го разправиха жителитѣ отъ с. Тойчи, които днесъ пристигнаха и именомъ Костадинъ Д. Аврамовъ 30 год. Русъ Милевъ 54 год. и Енчо Митевъ 32 год. а тѣ избѣгали защото ги обвинявали че сѫ прѣнѣгнѣвали на Романи, отетакващи войски и убивали плѣнници, а тѣхъ ги посочва Мариинъ Гемановъ отъ с. Село.

Праздникътъ на съединението

Праздникътъ на Съединението на Южна съ Северна България на 19 т. м. се отпразднува извънредно тържествено. Въ църквата Св. Недѣля бѣше се стекълъ много народъ да види останалитѣ живи борци за съединението. За тѣхъ имаше молебень, а за починилитѣ — панахида. Държакъ се прочуветвенно рѣчи отъ запасния полковникъ Продановъ, г. Хар. Карастояновъ и протоирей Химитлиски. Всички оратори хвърлиха погледъ върху онова тѣхно минало прѣдъ 24 години, свързаха го съ 1878 и доидеха до днешно време, когато България се раздѣва на кръстъ отъ сѣсѣдитѣ си, само защото иска да дини свободно и да обедини българския народъ.

Отъ църквата множеството се отпрати за локала „Батембергъ“, гдѣто бѣ сервиранъ обѣдъ за поборницитѣ и поканенитѣ гости. Присѣствуваха и прѣдставители на столичния пелятъ, г. ген. Перѣзовъ, отъ името на военното мѣсто полковникъ Лазаровъ и мн. др. Гвардейската музика, държирана отъ маестро Атанасовъ, изпълняващо патриотични номера и незабрани пѣсенята на доброволческото дружество „Гургулятъ“, която прѣдизвика френетични ура.

Прѣзъ тържа рѣчь прѣдседателя на опълчението дружество „Сливница“ г. Куртевъ. Той спомена усилната и подизнигъ на народа въ 1885 год., когато, подло нападнати отъ сърбитѣ, заидѣли на нашето съединение, ние сѫ никакви сѣдства и безъ подготовка, ти развихме при Сливница и Циротъ и пѣхме да стигнемъ България, ако не бѣ Кевенхюдеръ отъ името на Австро-Унгария, койго ни възпитъ.

Генералъ Перѣзовъ сѫ една бѣдѣща рѣчь хвърли погледъ на нашата история отъ освобождението до сегѣ и пѣхна, че българското плѣме е жилаво и кораво, че то рано или късно ще бѣде обединено. Мощно ура и идгане на рѣцѣ заслужилитѣ генералъ.

Г-нъ Зографски ни разказа много интересни анекдоти около съединението. Между другото разговаритѣ си съ князь Батембергъ и Рачо Петровъ, които на 2 ноември пристигнали въ Т. Пазарджикъ отъ Пловдивъ съ желѣзницата, а отъ тамъ за София съ файтоны. Зографски тогава е билъ околийски началникъ въ Пазарджикъ.

Г-нъ Карастояновъ, прѣдседателя на опълчението д-ство „Шипка“ държа прочуветвена рѣчь върху миналото. Самъ участникъ и дѣецъ на шипченската епопея и по-сѣтитъ — на съединението, той ни поднесе картината на онова бурно минало, което е било, сѫ и сѫ остава гордостъ за нацията. Бурни рѣкопѣсания и идгане на рѣцѣ.

Г-нъ Полк. Лазаровъ сѫ безспорно талантливъ ораторъ. Съ подобрани думи той рисува таблото на миналото и го свърза съ последната война, която доказа, че българското племе, което се бие за своитѣ идеали, не може да падне. То бѣ побѣдено на отъ неприятеля, а отъ свои врагове. Бурни рѣкопѣсания и идгане на рѣцѣ.

Г-нъ Чилингировъ, привалилъ, отъ името на запаснитѣ офицери и подофицери, произнесе прочуветвена рѣчь, съ която пѣхна заслугитѣ на вождитѣ на възрождения народъ — офицери.

Г. Ал. Георгиевъ, редакторъ на нашия вѣстникъ, отъ името на столичната преса и добруджанската организация, произнесе прочуветвена рѣчь прѣдъ гледката на живитѣ стари ветерани, които оросиха съ кръвта си, сѣла тѣ и страданията на България, но останаха върни на дълга си. Той спомни, че и днесъ, когато сме събрани тукъ, за да чествуваме хубави и бурни дни на дѣлението минало, днесъ, нашитѣ родни братя и сестри отъ Македония, Добруджа и Тракия изпитватъ неопишувемитѣ ужаси на сѣсѣда — хищникъ. Днесъ въ вѣка на свѣтовната демократия и на тържествено прокламиранитѣ принципи за самоопрѣделение, свобода и независимостъ, българското плѣме се потиска и граби; него некатъ да късатъ и дѣлатъ, ние, обаче, не ще се отчаемъ. Нашата жилава и коравостъ, нашиятъ общъ устрѣмъ къмъ обединение ще сѣрватъ сѣрцата и единъ денъ зората на българската обединена душа ще огрѣе! Бурни рѣкопѣсания.

На всички рѣчи отговориха зап. полковникъ г. Продановъ, като поздрави участивитѣ въ празнеството и пѣхна особната роля, която, печатътъ играе въ защита на интереситѣ на сѣщата родна земя. Г. Продановъ бѣ бурно акламиранъ и носенъ на рѣцѣ.

**Българи,
не забравяйте Добруджанскитѣ бѣжници.**

ЛЮБОМИРЪ БОБЕВЪСКИ.

На тутраканскитѣ позиции.

(Пѣтни бѣлѣжки и впечатления)

(2)

14-18 августъ 1917 год.

Отъ палубата ясно се виждатъ тритѣ гребена, дѣто се водиха ураганнитѣ сражения. Следатъ тия гребени съ особна почитъ и уважение, въ душата си правитѣ дълбоки поклонни прѣдъ тѣхъ и току се унесемъ отъ радостъ и опиянение... И твоего изобразение почна да работи. И ти почнашъ да си прѣдставяшъ онова, което е станало тукъ прѣдъ една година... Тогава тоя въздухъ е билъ взривенъ — огненъ, прѣизпаленъ съ желѣзо и смъртъ. И въ душата си ти се чувствувашъ гордъ, че си се родилъ българинъ...

Художникътъ Лазаровъ — веселъ и духовитъ момъкъ, се обърна къмъ мене и каза:

— Трѣба да се зематъ о време мѣрки, за да се не обезличатъ и обездѣлятъ тия свети мѣста. Тѣ трѣба

да се запазятъ тѣ, както сѫ сега, съ всичко историческо, ще буди интѣресъ, та да напомнимъ на грядущитѣ поколения онова, което тѣхнитѣ бащи и дѣди извършиха въ вихъра на дѣя шемѣтна война...

— Тия мѣста единъ денъ ще бѣдатъ новия Ерусалимъ на златна Добруджа... Ние трѣба да бѣдемъ внимателни къмъ всичко, що е свързано съ великитѣ събития, сѫ онова, що тукъ стана и изкопа гроба на злия ни сѣсѣдъ...

— Отъ голѣмо историческо значение сѫ тия мѣста, — продължи сладкодумниятъ Лазаровъ — Тѣ сѫ гордостта на България... Ако епичната шипченска борба бѣ тѣй славна и велика, отъ която се роди свободата на българския народъ, Добруджа и нейнитѣ достойни синове нико-

га нѣма да забравятъ тутраканскитѣ гребени, надъ които огрѣ зората на свободата чрѣзъ българското оръжие...

— Александре, българскиятъ народъ умѣ да цѣни и уважава. Моностира-паметникъ на Шипка, многостранитѣ други паметници, прѣснати изъ хубавитѣ кѣтчета на родината ни, дѣто сѫ се водили боеве, плѣненскитѣ и порѣмски музеи, парка-музей „Генералъ Скобелевъ“ и пр. и пр. сѫ свидѣтели, че ние се интересуваме...

И много още говорихме. Александъръ е не само добъръ художникъ, но и добъръ българинъ. Той има любовно сѣрце, което се трогва и възхищава, — което дълбоко чувствувашъ прѣдседитѣ на възвишеното... Той високъ цѣни и е готовъ да подкрѣпи морално и материално ония, които беззавѣтно обичатъ Родината и достойно мратъ за нея. Азъ обикнахъ тоя момъкъ заради бисеритѣ, що сѣхранила въ душата си... А такива бисери трѣба да има не само художникътъ, но и всички истински служители на наукъството.

Параходътъ все повече и повече приближаваше до Тутраканъ... Още малко и той ще хвърли котва на пристанището му. Само името на тоя старъ български градъ буди рой мисли въ мене, възкрѣса спомени въ душата ми... Та кой ли българинъ не би благоговѣлъ прѣдъ него? Та кое сѣрце българско не би се свило отъ умиление и радостъ, като чуе да се говори за тая българска твърдина?... Човѣкъ трѣба да е отъ жѣлазо, сѣрцето му — отъ камѣкъ и лѣдъ, душата му — пушта и обезвѣрена, за да не трепне, да не почувствува велика радостъ и несемна наслада, когато ставъ дума за онова, що се направи прѣдъ година на тѣя край!

Параходната спирка плена остро, прѣснително... То бѣ сигналъ, че се намирахме прѣдъ града, дѣто българина овѣковѣчи славата си и дѣто се напѣчи съ бойни доспѣхи...

— Тутраканъ! — тихо, богомолно пошулинаха устата ми.

— Тутраканъ! — отвори се хото на сѣрцето...

Положението

Договора с България е връчен на 19 тог, в деня на Съединението на Северна и Южна България, което стана преди 34 години, т. е. на 1885 година. Какви са клаузите му? Ние още не ги знаем. Отг. Малта и Париж се получават противоречиви сведения. Солунските вестници са пълни с фантастични работи. Псувайки Уилсона, те казват, че Тракия ще бъде гръцка. Тяхната увереност иде от факта, че всички делегации, без американската, били усвоили проекта на Венизелос. Близките дни ще ни разкрият асичко. До тогава ние ще знаем, че България ще бъде заставена да приеме такава или друго решение, в зависимост от окончателното установяване на конференцията, след новата анкета в Тракия. Но защо конференцията не анкетира желанието и копнежът на 300 хилядни тракийци, които днес пълнят границите на България? Не, ли ще има самоопределение, свобода и независимост?

Нашата делегация е вече тръгнала от Париж. Ней е даден 25 дневен срок за да формулира възраженията си против връжението договор за мир. Сигурно е, че министрите ще искат да имат думата на Камарата, което казваме вече, че се открие на 27 тог. Така ще бъде най-добре. Нека представителите на народа кажат думата си, думата на България. Нека възраженията бъдат такива на колективната воля на всички обществени фактори. Да се надяваме обаче, че ние няма да бъдем заставени, като германците и австрийците да декларираме, че отстъпваме пред силата. Ние държаме, държим и ще държим на силата на първото. И ако изгубим, това ще значи, че миналото с всичките си греховности ще се циментира и сега, в ежа на демокрацията и самоопределението.

Ако има нещо, което прояжда всяка добра инициатива, всяко солидно обществено предназначение у нас, това е страшната неприязнь, прозната стръв и отвратителния личен елемент, който малки и голъми общественици влагат в повсякдневната си дейност. Раздвипления, сепаратизъм, хули, обвинения, клюки — ето обликът на нашия живот. Нима *всичко* трябва да охулим и принижим? Кого ще ползува всичко това, ако не неприятеля? Вестниците на нашите събди са пълни с съобщения за нас. Те рисуват нашия „манталитет“ като непоправим. Ще се стряснем ли най-сетне? Да вър-

ваме, ако наистина ние сме годни за по-друг живот, към който трябва да се готвят всички народи.

От съобщения, които получихме от Севастопол, излиза, че преди 12 дни двама руски бължани са били в Тулча. Те ни рисуват положението на българщината в Добруджа като много грозно. Всичко по-будио и състоятелно е арестувано, ограбено, бито, интернирано, прокудено. Дали ромните ще се прощават с скупа Добруджа и това са последиците им „културно-герски“ похвати, или здраво се настаняват там, ние не можем да кажем. Ние знаем само едно, че ромните, гдето са отишли, само буря от негодувания, протести и скандали са оставили. За Унгрия, Бесарабия, Украйна хората всичко знаят. Остава да узнаят *всичко* за Добруджа. И те ще го узнаят много скоро. Границите ще се вдигнат, свободата ще се възстанови и тогава ние, добруджанци, ще издзем с формулираните си обвинения. Чоките отвъд Дунава ще видят още по-добре портрета на своята убийствена система на грабеж, мародерства и безчестия, която ще догаврати културния свят. Дано до тогава обаче Добруджа възкръсне в орола на свободата и независимостта си.

ХРОНИКА

— Котелъ. След шест месечно пристояване в ромските военни затвори най-после се завърнах в България. Наскоро съм в София и ще опиша тежката си. Здравейте.

Баша от Добрич.

Нено Бакърджиев.

— Заветъ. Съ телеграма № 23470 от 29 юни г. началникът отделе-нието господинъ Дуков разрешава материали за облекло обща и прочее за добруджанските бължани от тутакайско и силистронско, живущи в селата край границата. Ог-давна чрез Кемаларекият районен комитет понаехме материали за дв хиляди сто петдесет седмъ бължани, обаче и до днес нищо няма. Бължаните буквально оголеха и зима наистина. Молимъ бързото отпусане материалът заплащане № 383.

Председател. Окол. добруджански комитетъ *Вановъ*.

— Варна. На 5 октомври, т. г. ромските власти ще произведат избори за депутати и сенатори в Добруджа. По нареждане на Бук-

решкото министерство на Вътрешните Работи, добруджанският префектъ Теодореску обявил, че в добруджански окръг, дто прѣдстои да се изборат пет депутати и 2 сенатори, ще се кандидатират отъ властѣта за депутати 2 романи турци и 1 българинъ, за сенатори 1 романиецъ и единъ българинъ. Вѣчки бължани избиратели, които прѣзъ време войната били български войници или чиновници или служещи се лишаватъ отъ избирателни права, на всички сегашни пришълци отъ Ромжия както и на всички турци и татари се даватъ такива права. На 60% отъ българите избиратели се отнематъ избирателните права съ тероръ и административни насилия и заплащания. Ромжиската властъ иска въ тѣх набори да фалшифицира вѣлата на добруджанското население да изпользува резултата отъ тѣх за мръсни домогвания върху Добруджа. Молимъ нахресте енергични постѣпки за отмѣняването на проектираните избори въ Добруджа 465.

Организацията.

Отъ Ряхово, русенско, прѣдседателъ на Бръшляиската организация г. Мутафовъ ни телеграфира, че ромжиските власти кроятъ обвинения противъ много добруджанци, изпудватъ ги, взематъ добитѣка на населението, откарватъ го отвѣдъ града, безъ да плащатъ.

— Отъ Силистра съобщаватъ, че на 5 тог тамъ са пристигнали 600 души ромжески войници.

— Завърнали се отъ Молдова добруджанци-заложенци запитватъ, защо Червениятъ Кръстъ, когато имъ прѣръща изпратените до тѣх въ Молдова, по недостатъци суми, ги заплаща не по курса на ромжеския левъ днесъ, а имъ брои толкова наши лева колкото ромжески левъ е подучилъ за изпращане? И защо, на желаниято на тѣх заложници да имъ се издадатъ разписки, че разликата отетжпватъ въ полза на Червениятъ Кръстъ, имъ се отказватъ такива?

Подобни са случаите съ Кр. Минекъ, Кир. Манаоловъ, Н. Продацовъ и др.; първите, отъ които слѣдвало да получатъ по 3,000 лева, а втория 6,000 левъ, обаче, подучили са само по 3,000 и 6,000 наши лева, безъ нужното обяснение гдѣ и за какво отива разликата, която, при днешния курсъ на левтъ, е доста значителна. Само прѣдъ мѣсецъ, Червениятъ Кръстъ е изплащалъ подобни суми по курса на ромжеския левъ.

Обръщаме най-сериозно внимание на финансовитъ инспектори.

— Новъ адвокатъ. Познатия на етоличното орпешество и на музикалните ерѣди г. *Иванъ Я. Поповъ* — де-ригентъ на оркестра въ Модерей Театръ, е вече признатъ за адвокатъ и записанъ въ списѣка на адвокатите при Соф. окр. съдъ. Желаете му успехъ.

— Щедри дарители. За подпомагане добруджанските бължани направиха дарения:

1) Търговската банкъ 2,000 лв., 2) Трайчо Новоселсѣвъ 400 лв. и 3) Ив. Николовъ 100 лв.

Върховниятъ Добруджански Комитетъ отъ свое име и отъ името на 44-тѣхъ хиляди бължани, сърдечно благодарни на щедритъ дарители и вѣрва, че прифранимъ ще се послѣд-на и отъ други родолюбци.

— Министерскиятъ съветъ е рѣшилъ да ликвидира съ тѣх бодия жилищенъ въпросъ. Парламентъ е законопроектъ, който ще се внесе при откриване прѣдстоящата сесия на Народното Собрание.

Въ свързка съ тоя въпросъ, дѣлжимъ да съобщимъ, че и общественниятъ съветъ рѣши да даде подъ наемъ много общински мѣста на дѣлствително безимотните.

— Своеволния. Прѣдъ нѣколко дни, група ученици отъ Добруджа са си отишли въ родните мѣста съ разрешение на французкитъ власти. Сега ромжиската властъ имъ е огне-да позволенията и не имъ позволява да се върнатъ.

По тоя случай е подаденъ протестъ до командующия съглашенскитъ войски въ България.

— Нападнати. Селани отъ Диподакъ и Екрене разпратятъ за нови изпитания на ромжеските. На 8 вечерта, когато са берали боба селянина Христовъ отъ с. Диподакъ, 500 метра отъ границата, го изненадватъ нѣколко истрѣла отъ ромжеските постове. Той избѣгва прѣдъ страха да не бъде убитъ и остава колата пълна съ бобъ, но когато се връща да я вземе, вижда, че ромжеските войници (границари) са я откарали въ тѣхна територия.

— Къмъ добруджанскитъ бължани. Комитетъ за раздаване помощи на бължаните въ София, се помѣщава на улица 6 септември.

Редакцията и администрацията на сп. „Le Mouvement Dobroudja“ се помѣщава на площадъ Черна Джамия, № 5.

Годишенъ абонаментъ: за България — 18 л., за 6 мѣсеца — 9.

Телефонъ на главния редакторъ 368 и 1186.

— Канцеларията на Добруджанския комитетъ въ София се помѣщава на площадъ „Черна Джамия, № 5. Въ тамъ се помѣщава и Софийското дружество „Добруджа“, телефонъ 368.

— Доставянето изданията на организацията и абонирането за сп. „Le Mouvement Dobroudja“ и за вѣстника „Добруджански гласъ“ става при самата организация, Площадъ Черна Джамия № 5 телефонъ 368.

— Върховниятъ Добруджански комитетъ съобщава на Добруджанските бължани, че се търсятъ такива за работа. Желаящите да постѣпятъ на работа да се отнесатъ до канцеларията му.

Делегатитъ отъ съборитъ въ Бабадагъ се умоляватъ да съобщатъ точните си адреси въ най-непродължително време въ Върховния Добруджански Комитетъ.

Думата ми молителстваше... Хоръ ангели пъеха химни въ нейния олтарь. Благославия се разливаха изъ нея... Тоя моментъ ти закупуваше всички си земни пригрѣшения...

Параходътъ спрѣ. Патницитъ замаянаха...

За прѣвъ пътъ кракътъ ми стѣпи на добруджанска земя.

Застанахъ на дунавския брѣгъ, тамъ, дѣто „тихий и бѣлъ Дунавъ“ мие политъ на Тутакай, азъ дълго се вгледахъ въ игриштѣ вълни. Тѣ са гонѣха, прѣгръщаха се, при-типаха се една до друга и сладко се вѣдвуха. Тѣ си шепѣха на познатъ мѣнъ, езикъ... Въ тѣхния шепотъ азъ се вълнувахъ и долавяхъ нишката на разговора имъ. Говорѣха си вълнитъ за неотдавнашно минало, когато били омърсени отъ нечистотата на хора съ още по-нечисти души... Говорѣха си дунавскитъ вълни, леко носейки се къмъ брѣга на славния Тутакай, за оноу чудо, що никогда прѣвъ живота си не бѣха виждали. Уплашениятъ до смъртъ и

въ прахъ разгроменъ влахъ потърсенъ спасение въ водитъ на Дунава. Последната надежда на бития и подготвенъ врагъ бѣ ерѣдъ вълнитъ на парцата на балканскитъ рѣки... Но тѣ се погнуса отъ него... Отъ върна погледа си, не чу молбата му и не му протегна спасителна ръка...

Влазедлеро бѣше пълно. Небѣтъ бѣ заключено и до него не стѣгнаха вълнитъ и виковетъ на ония, що го молѣха и проклинаха.

Въ безумното си бѣгство, което бѣ убило всяка помиселъ за отбрана, тѣ се хвърляха въ Дунава, блазени отъ последния надежда, за да го прѣплаватъ. Но Дунава за тѣхъ бѣ запалъ гробъ, който ги закарне жесто-любно и привѣтно... Единъ се събличаха голи, отсраняваха венѣтъ отъ себе си, та по тоя начинъ да имъ бѣде по-леко и възможно прѣплаването... Но и това не помогна... Други се качаха на обикновени дѣски и греди, но по толкова души, що загубвали равновѣсие и отивали съ глава надолу. Не спсваха и курчози. Ето нѣкоп. Нѣколица се качили

на единъ биволъ. Биволътъ нагазилъ въ Дунава. Като стигналъ до дълбоко, извѣлтъ и трѣгналъ пакъ къмъ българския брѣгъ. Единъ отъ власитъ, що били на грѣба му, казалъ: — „И биволътъ е съ българинъ! — отива съ тѣхъ! Всѣко е противъ насъ — и хора и животни!“ Разправи ми една жена, ерменка, какъ единъ власи-капитанъ въ бѣгството си вѣзвалъ въ двора и грабналъ пукнатото корито, сложено прѣдъ кочината на свинята и прицѣлалъ да прѣплава Дунава. И тоя „герой“, както и другитъ, намѣрилъ грѣба си на дъното му...

Малко прѣдъ да дойдатъ българитъ, на тутакайския понтонъ се били събрали хиляди власи, готови за бѣгство. Чакали плаващия къмъ тѣхъ спасителенъ плѣтъ. Отъ силния напоръ и блѣскания, дадени отъ тѣх, що били отзадъ, първтитъ редове на-падали въ Дунава и се издавали. „А защо дѣржитъ редове все повече, и повече се натискали и тласкали на прѣдъ, много власи намѣрили смъртъ си въ водитъ на Дунава...

Нѣколко власи семейства отиш-

ли въ домѣтъ на една българка да я питатъ, какъ да се спасятъ.

— Много, просто, — отвѣрнала имъ. — Всѣки отъ насъ да вземе по единъ прѣтъ и на края му да върже бѣла кърпа...

— А друго може ли? — обади се нѣкой.

— Може... И пещкиръ, и чаршавъ, и риза, и долни гащи... само да са били... Съ тѣх знамена, що посрѣщате българскитъ войници, които нищо няма да ви сторятъ... Въ мѣгъ доплитъ при българката власи се нахвърляли върху стоваренитъ ерѣдъ двора дърна-върхари и ги разграбиха... На тѣхъ тѣ навързали своитъ знамена за при-мирно... Нѣкои, които имали рѣзи съ пѣстро нашити рѣкави и яки или крачоли съ червени дантели, кжсали и рѣжели всичко шарено и червено.

За да се види колко молѣха се бѣла уплахата на власитъ, до колко тѣ били загубили ума и дума, привеждаме слѣдния примѣръ.

(Слѣдва)

Ст. х. Лелничевъ.

2 августъ 1900—1919 г.

На 2 августъ 1900 год. бѣхъ войникъ въ силестренския гарнизонъ.

По случай празника „Възнешението на престола на Н. В. Царя“ — тогѣ на князь, г. г. офицеритѣ отъ силестренския гарнизонъ, на чело съ тогавашния началникъ на гарнизона и комендантъ на града Силистра — подполковникъ Ст. Владестилонъ, началникъ щаба — майоръ Овчаровъ и адютанта поручикъ Гайтанджиевъ и др., поканени началникъ си ромжискитѣ офицери отъ островския гарнизонъ, да присѣствуватъ на празненството, на които поканя, последниятъ се отзовава съ готовностъ.

За тържественото посрѣщане на г. г. офицеритѣ отъ островския гарнизонъ, се направиха нуждитѣ приготовления, като се пригости банкетъ, възвѣтъ отъ града, въ мѣстността „Ижикъ-Кьоскъ“.

Часътъ бѣше 8 сутр., г. г. офицеритѣ, войницитѣ отъ силестренския гарнизонъ и гражданството, чакѣха съ нетърпѣние пристигането на гоститѣ. Последнитѣ на вѣнци бѣха отпращени къмъ границата, врѣмето минаваше.

Въ 8 ч. и 30 м. сутр., се получи телеграма, отъ коменданта на островския гарнизонъ, съ която съобщава, че по важни независими отъ отъ тѣхъ причини, не ще могатъ присѣствуватъ на тържеството, за което изказватъ съжаление. — Малко слѣдъ това получи се отъ София една цифрована телеграма. Г. г. офицеритѣ взеха да си шумнатъ. Молебниятъ се почна, произведе се наредъ на войнитѣ и празненството се извърши въ отсъствието на гоститѣ.

Отъ получената отъ София телеграма се разбира, че Ромжия отъ тоя денъ се намира въ конфликтъ съ България — причинитѣ на които отпослъ се разбраха — убийството на нѣкой си Михаилъ.

Още сѣмния денъ ромжитѣ почнаха да трупатъ войскитѣ си на границата и да се окопаватъ, а военитѣ имъ параходи почнаха да циркулиратъ прѣдъ града Силистра.

Въ зѣмня на тоя, още сѣмния денъ нашиятъ гарнизонъ зае мѣстата си за отбрана, а слѣдъ нѣколко дѣна, вѣнци западни войницѣ отъ околността се притекоха на помощъ на войницитѣ отъ гарнизона, за да пазятъ источната граница отъ ромжиско нападение.

Това поджжение продължи 40—50 дѣна, конфликтътъ се изгладя и войната се избѣгна.

Това стана тогава, когато мислѣхме, че имаме единъ събѣдъ, които никога не сме се скарвали и вѣрвали, че ще можемъ живѣти като добри приятели, безъ да имаме нѣщо да дѣлимъ.

До тогава, както нѣе българитѣ така и ромжитѣ, живѣхѣме като братя, обстоителства, които се манифестираха при разни срѣщи съ братска обща и добра събѣдъ.

Но, жалкото въ случая, че тѣ ромжитѣ не сѣ били искрени, като приятели и добри събѣди, като по бѣло то на това приятелство, тѣ сѣ имали задни цѣли *завлажването на български земи*, — сигурно, е латирано отъ по-рано, като за прѣтекъ, намѣриха убийството на Михаилъ.

Отъ тогава и до днесъ се размнаха отъ 19 год. — значи, ромжитѣ отдавна сѣ мечтаетъ да ни завладѣятъ, обстоителствъ, които се постигна съ злободушия за насъ — българитѣ отъ 1913 г. — букурешки договоръ, по силата на който, тѣ заедно съ помощта на сѣрби и гърци, присвоиха и окупираха цѣла Добруджа — провинция, която никога не е била ромжиска, гдѣто не е нѣте, гдѣто по сѣмния языкъ, свадби и по жетва — не се чува да се рече и говори другъ языкъ освенъ българския.

По силата на тоя договоръ, единъ народъ, чуждъ на Романия, живѣлъ отъ дѣтството на свобода, отсѣналъ и възпитанъ отъ своитѣ дѣди и прадеди въ български духъ, въпрѣки принципъ на французитѣ революционери за свободата на човѣка, сега прѣдъ очитѣ на култур-

на и просвѣтна Европа, ромжитѣ заробиха единъ чуждъ тѣмъ народъ, а днесъ въ Парижъ, въпрѣки прогласенитѣ принципи на великия съвременникъ Уилсонъ, тѣ съ помощта на своитѣ плучкаджии — сѣрби и гърци, покатъ на вѣнка цѣна да запазятъ добитата отъ 1913 г. плячка — Южна Добруджа.

Ще успѣятъ ли — не знамъ, но едно трѣбва да знаятъ:

„Не се гаси — той цѣ не гаси.“ Това е българинътъ, който съ вѣкове се е борилъ за своята свобода и независимостъ — той умира, но робъ на земята не иска да бѣде.

Външна хроника

— В. „Идеа Национале“ отъ 8. IX обнародва следната телеграма отъ специалния му пратеникъ въ Парижъ:

„На зелената маса се сложи въпросъ за Добруджа, една частъ отъ която се иска отъ България. Американскиятъ делегатъ Полкъ прѣдложи, щото Ромжия да се задѣжи да стѣпни спорната частъ и той повѣри на мирната конференция да отори това. Той поддържа, че, понеже Ромжия увеличава територията си съ една трета частъ съ новитѣ си териториални придобивки, тя може лесно да се откаже отъ една малка областъ въ полза на България. Въпроса се разисква и прѣдложенieto на Полкъ не се прие отъ Титони, вслѣдствие на което то биде отхвърлено и отъ конференцията.

Титони поиска, щото въпроса за Добруджа да се постави въ зависимостъ отъ придобиването на Бесарабия за Ромжия, т. е. когато ромжитѣ добиятъ тази страна, тогава тѣ да отетмятъ спорната частъ отъ Добруджа. Клемансо възпрѣ това становище.

— Сръбскитѣ в. „Политика“ по поводъ на клаузата за малцинствата пише, че народътъ и камарата не ще се съгласятъ никога на онова, което искатъ да имъ наложатъ. Нашата делегация трѣбва да добие, щото въ Стара Сърбия и Македония нашиятъ суверенитетъ трѣбва да остане незапочнатъ, както го призна и Букурешкиятъ договоръ отъ 1913 год. Иначе договорътъ би разрушилъ плодотѣтъ на нашиятъ кървави жертви, би изложилъ половинъ милионъ наши съотечественици на произволъ на чужди държави и би имъ позволилъ да управляватъ като господари у насъ.

— Ромжискитѣ пълномощенъ министъръ въ Парижъ г. Антонеску се е изказалъ прѣдъ единъ отъ редакторитѣ на „Le Matin“ по поводъ на откъза на Ромжия да подпише договора съ Австрия така:

„Ромжиското правителство продължава да счита, като противно на достойнството на държавата приемането контролата на великитѣ силѣ вътрѣшното и законодателство. Това би позволило на държавитѣ, които сѣпаредни образуватъ едно малцинство въ Ромжия, да създадатъ въ вътрѣшността на държавата ни една спасна агитация, туку ми е думата за маджаритѣ и българитѣ и нѣмскитѣ малцинства, които се показва особено дѣятелни и развѣнчавани въ послѣднѣ врѣме. За малцинството на сѣрбѣтъ не става и дума.“

„Адевърълъ“, който не съчувствува на Чиратини и на неговия пълномощенъ министъръ, праву следната бѣлѣжка за това изявление:

„Гастиката на ромжискитѣ министъръ не е нова. Какъ привлича вниманието на конференцията, че населението, които тя представлява, сѣ българиници на бившитѣ неприязтели, нѣгова милостъ се налѣва, че ще успѣе да утѣши конференцията за да се изхвърли отъ договора членъ 60.“

— В. „Таймъ“ обвинява конференцията за нейната бавностъ, за съпротивата, която оказва на нѣкои национални аспирации, за грижитѣ и за малцинствата, за поканата за конференция въ Парижъ и за аискетата

на изтокъ. Вѣнчко това създаде идеи на разложение и центробѣжни сили въ разнитѣ държави, противно на това, което стана прѣвъ войната, когато вѣнчко се жертвува за единството. До какъ стигнахѣ, пита въстаникътъ, само защото не се мисли за вътрѣшна консолидация на държавитѣ? До като италианското е принудено да се противопостави на частъ отъ страната, юго-славянското правителство ще подпише съ смъртъ въ душата, слѣдъ 2 минисетерски кризи, договоръ, който го принуждава да менажира у себе си българитѣ, маджаритѣ и нѣмцитѣ.

Изъ печата

„МНП“ (бр. 5807) като говори върху „сѣдбоносната дата“ завършва статията си така:

„По-нататъшната печална история за нашето отечество нѣма защо да се излага. Ние сме тождова жертва на собственитѣ си грѣшки, колкото и на голѣмитѣ държави на близкия Изтокъ. Днесъ, когато се навършватъ 34 години отъ първия убийственъ опитъ за обединението на българския народъ, на нашиятѣ делегати въ Парижъ ще се връчи договора за миръ. Ние прѣдчувствуваме, че тоя договоръ за миръ нѣма да бѣде изразъ на международна правда. По ще бѣде ли тоя поне актъ на международно благоразумие и прѣдвидливостъ? Грѣшкитѣ на българската официална политика може да сѣ грѣшкитѣ, сѣ нищо неоправданъ; но българскитѣ народъ съ своята жизненостъ и своитѣ доказани способности е найдѣлния залогъ за траенъ миръ и на прѣдѣтъ на Балканитѣ. Не бѣде ли наказанъ и онеправданъ тоя народъ? Това ще бѣде фатална грѣшка.“

„ПРЪПОРЕЦЪ“ като се плавръща върху „вирътъ съ България“ разсѣждава както слѣдъ:

„Какъто и да е приеждата, ние днесъ-утрѣ ще я чуемъ. Събитията така много сѣ ни зашемедили, че ние нѣма така силно да я почувствуваме въ първия моментъ. Не дойде обаче денъ, когато ние ще можемъ да прѣцѣнимъ обективно и по достоинствотая сѣдбоносна приежда. То ще е дълъгъ и мъчителенъ процесъ.“

Ако българскитѣ народъ се почувствува онеправданъ, ако тоя се сѣте засегнатъ въ своитѣ чувства, горко му!

„ЗОРА“ (бр. 1-3) ни поднае статия по „политическитѣ прѣдпоставки на българското примирие.“ Въ редакцията хубави мисли, ние намираме слѣдната заключителна частъ:

„Тържествено задѣлжение на Уилсонъ, че новиятъ редъ на Балканитѣ ще почива върху правата на народноститѣ; откъза на Сѣдбоносното на 1916 г. да възприеме въ своята програма империалистическитѣ домогвания на нашиятѣ събѣди срѣщу териториалната ни цѣлостъ — и двата тѣя факта прѣдпоставиха нашето примирие, и двата тѣя факта го обуславиха.“

Тѣя два факта, ние нѣмаме сила да ги наложимъ. Но тѣ сѣ неотемляма частъ отъ нашето придобито и осветено право. И никой не може да ги заличи въ историята.“

„КАМБАНА“ (бр. 3353) повдига въпросъ, какво „източна Тракия бѣла грѣшка“ и казва:

„Много доводи, единъ по-заблуденъ отъ други, единъ по-несѣтоятеленъ отъ други принесе Венизелосъ за грѣшкитѣ прѣва надъ Тракия, обаче единствения, основателенъ фактъ тоя пропуена, фактъ, че гърцитѣ вѣ додѣли дори и война за отечеството си Източна Тракия. Но има прѣве, ние сме толерантни срѣмъ правата на другитѣ, защото сме за правдата, а азъ бѣмо нѣмамъ нищо противъ турянето тоя неуспоримъ, основателенъ фактъ, за правата на гърцитѣ прѣвъ Източна Тракия, на равнопоставенето на Венизелосъ. *Хайръ да му е!* Не му трѣбва да си бѣхти ангелитѣ за Западна Тракия, когато източната му се осигурява.“

„РАДИКАЛЪ“ (бр. 208) се ползува отъ унипожаването сѣдбоносно дѣло срѣщу генералъ Танзилонъ и пише: „Обществениятъ съветъ е възмутенъ. Тя иска възмездие.“

Военниятъ министъръ ще трѣбва да докаже, че фикцията на военитѣ касационни сѣдини, какво военниятъ министъръ не е началникъ на вѣнци военни чиновове, е картонна; тоя трѣбва да докаже това съ по-скорошното внасяне въ камарата на единъ законопроектъ, ясенъ и категориченъ, за да не е възможно, подъ равни изкуствени прѣдлози, да се освобождаватъ отъ наказание голѣмитѣ пѣхове.“

„НАРОДЪ“ (бр. 209) се спира на „моралната дезинфекция“, която трѣбва да се извърши въ мартъята на комунистѣтъ и доваля:

„Интересни типове притежава тази партия. Това сѣ хора винаги начумерени, винаги готови за кавга, винаги гонящи съ ругатни, винаги заплашващи съ крѣвъ и избѣвания. А ще създаватъ ужъ нѣкакво царство на равенство, братство и свобода!... И третѣ тѣзи начала сѣ пълно отръпване на цѣлата анархо-комунистическа природа.“

Така сѣ живѣли отърай врѣмѣ тѣя анархо-тѣвенци, така продължаватъ да живѣятъ и сега.“

ЛИТЕРАТУРА ЗА ДОБРУДЖА—СОФИЯ.

1. Добруджа въ общия конфликтъ на интереси. Политико-икономически етюдъ отъ Д-ръ Н. Вичевъ цѣна 6 лева.
2. Ромжискитѣ жестокости надъ отвлѣченитѣ добруджанци въ Молцова подъ уредбата на Драгъ Пачовъ и Д. Кацевъ 220 лв.
3. Стари и нови наметници въ Добруджа (художествено етнографически етюдъ) отъ Ив. Енчевъ — Видю 12 —
4. Стефанъ Караджа (животописни бѣлѣжки отъ Ст. Чилингировъ) 2 —
5. Политическата сѣдба на Добруджа слѣдъ берлинския конгресъ отъ М. Марковъ 1 —
6. Историческитѣ права на България върху Добруджа отъ М. Г. Марковъ 2 —

Доставятъ се отъ Организацията пл. „Черна Джамия“ № 5

СОФИЯ. — Телефонъ 368.

Акционерно Дружество Печатница „ДОБРУДЖА“

Изпълнява поръчкитѣ ЧИСТО и БЪРЗО. Изработва при най-износни цѣни

— бѣлѣжници за банки, канцеларии и др. —